

Zmiany w podstawie programowej 2024

Zasadnicze zmiany w przedmiocie:

1. Cele kształcenia

Cele kształcenia – wymagania ogólne dla zakresu rozszerzonego nie uległy zmianie. Natomiast cele kształcenia – wymagania ogólne dla zakresu rozszerzonego obejmują również cele dla zakresu podstawowego. W tym obszarze wprowadzono zmianę polegającą na dodaniu do punktu III. Kształtowanie postaw dodatkowego podpunktu:

„10. Przyjmowanie postawy współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego Ziemi.”

2. Warunki i sposób realizacji nauczania geografii w czteroletnim liceum ogólnokształcącym i pięcioletnim technikum

Należy zwrócić uwagę, że wymagania dotyczące zakresu rozszerzonego są realizowane łącznie z wymaganiami zakresu podstawowego, dlatego zasadne jest uzupełnianie treści i wymagań danego działu z zakresu podstawowego treściami i wymaganiami odpowiednich działów zakresu rozszerzonego, szczególnie w I i II klasie.

- Dodano zapis mówiący o tym, że: „(...) **dobór treści wymagań szczegółowych sprzyja kształtowaniu postaw opisanych w wymaganiach ogólnych, które wskazują konieczność systematycznych działań nauczyciela**, np. jeśli treść wymagania ogólnego brzmi ‘rozwijanie poczucia odpowiedzialności za stan i jakość środowiska geograficznego, kształtowanie ładu przestrzennego oraz przyszły rozwój społeczno-kulturowy i gospodarczy własnego regionu, Polski i świata’, to podczas realizacji odpowiednich wymagań szczegółowych należy eksponować znaczenie nie tylko działań organizacji międzynarodowych i rządów państw w celu ograniczenia zmian klimatycznych czy zachowania georóżnorodności i bioróżnorodności, ale również odpowiedzialność poszczególnych osób za przyszły stan środowiska geograficznego naszej planety. **Celem działań nauczyciela w zakresie kształtowania postaw powinno być wdrożenie odpowiednich zasad postępowania w życiu codziennym, a następnie podejmowanie przez uczniów samodzielnych działań w tym zakresie.** “

- **Podkreślono znaczenie stosowania PKD** (Polskiej Klasyfikacji Działaności).
- Usunięto fragment mówiący o tym, że: „zalecane jest w realizacji treści geograficznych tworzenie uczniom warunków do myślenia refleksyjnego i kontemplacji”.
- **Podkreślono istotną rolę zajęć w terenie**, wskazując iż: „Zakres tych zajęć nie powinien być ograniczony do wymagań szczegółowych, w których zamieszczono informację o konieczności ich przeprowadzenia w terenie”. Szczególną rolę zajęcia w terenie pełnią w realizacji zakresu rozszerzonego, w którym ich wymiar jest znacznie większy niż w realizacji zakresu podstawowego.
- **Uwypuklono znaczenie technologii geoinformacyjnych** (w tym GIS) w poznawaniu świata i w wykrywaniu złożonych problemów środowiska geograficznego podkreślając, że „Zakres tych zajęć [zajęć z wykorzystaniem technologii geoinformacyjnych] nie powinien być ograniczony do wymagań szczegółowych, w których zamieszczono informację o konieczności zastosowania technologii geoinformacyjnych. Stosowanie technologii geoinformacyjnych i aplikacji GIS czyni z geografii nowoczesną dyscyplinę oraz zdecydowanie rozszerza możliwości sfery poznawczej ucznia”.

Poniżej zamieszczono szczegółowe informacje dotyczące zmian w odniesieniu do poszczególnych działów podręcznika.

Geografia 4. Zakres rozszerzony. Podręcznik

Dział	Temat	Usunięto	Zmieniono
I. Strefowość środowiska przyrodniczego na Ziemi	Cały dział	Bez zmian	Bez zmian

II. Problemy środowiskowe współczesnego świata	2. Geozagrożenia hydrologiczne	Zagadnienie „sztormy” w konsekwencji usunięcia z podstawy programowej punktu: „wyjaśnia powstawanie sztormów , powodzi i tsunami”.	
III. Uwarunkowania przyrodnicze gospodarczej działalności człowieka	Cały dział	Bez zmian	Bez zmian
IV. Problemy polityczne współczesnego świata	1. Zmiany na mapie politycznej świata po II wojnie światowej		Konieczność modyfikacji treści przedstawianych w tym rozdziale w związku z usunięciem z podstawy programowej części punktu: „przedstawia najnowsze zmiany na mapie politycznej świata oraz charakteryzuje główne problemy państw świata utworzonych w XXI w. ”
	2. Skutki przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie Wschodniej i krajach byłego ZSRR.		Konieczność modyfikacji treści przedstawianych w tym rozdziale w związku z usunięciem z podstawy programowej części punktu: „przedstawia i ocenia skutki (polityczne, społeczne i gospodarcze) przemian ustrojowych i gospodarczych w Europie i krajach byłego ZSRR po 1989 r.”.
	3. Problemy funkcjonowania Unii Europejskiej		Konieczność modyfikacji treści przedstawianych w tym rozdziale w związku z usunięciem z podstawy

			programowej części punktu: „dyskutuje na temat głównych problemów funkcjonowania Unii Europejskiej w strefach społeczno-gospodarczej oraz środowiskowej”.
	4. Zagrożenie terrorystyczne na świecie		Konieczność modyfikacji treści przedstawianych w tym rozdziale w związku z usunięciem z podstawy programowej części punktu: „charakteryzuje nowe wyzwanie dla świata, jakim jest terroryzm oraz podaje jego główne przyczyny oraz skutki społeczno-kulturowe, gospodarcze i polityczne ze szczególnym uwzględnieniem Europy ”.
	5. Cywilizacja zachodnia i cywilizacja islamu	Usunięcie całego rozdziału w związku z wykreśleniem z podstawy programowej punktu: „ przedstawia cechy kulturowe cywilizacji zachodniej i cywilizacji islamu, dokonuje ich porównania oraz podaje czynniki kształtujące relacje między nimi ”. W związku ze wszystkimi zmianami w obrębie rozdziału modyfikacje także w częściach: „Podsumowanie przed sprawdzianem” i „Sprawdź czy umiesz”.	
V. Problemy społeczne współczesnego świata	4. Handel ludźmi, niewolnictwo	Zagadnienie „niewolnictwo i handel ludźmi” w konsekwencji usunięcia z podstawy programowej części punktu:	Konieczność modyfikacji treści przedstawianych w całym rozdziale w

	i przymusowa praca nieletnich	<p>„przedstawia problem handlu ludźmi; niewolnictwa i wykorzystywania pracy dzieci na świecie i pracowników w krajach o niskich kosztach pracy jako przestępczy problem globalny i wyjaśnia negatywny wpływ tych zjawisk na rozwój społeczny i gospodarczy państw”.</p> <p>Zmiany także w częściach „Zadania do rozwiązania” oraz „Podsumowanie lekcji”.</p>	związku z zmianą punktu cytowanego obok.
	6. Dyskryminacja i wykluczenie społeczne	<p>Zagadnienie „współczesne prześladowania na tle religijnym” w konsekwencji usunięcia z podstawy programowej punktu: „identyfikuje współczesne przykłady prześladowań na tle religijnym, w tym noszące znamiona ludobójstwa”.</p> <p>Zmiany także w częściach: „Zadania do rozwiązania”, „Podsumowanie lekcji”, „Podsumowanie przed sprawdzianem”, „Sprawdź czy umiesz”.</p>	
VI. Zróżnicowanie jakości życia	1. Problemy żywienia ludności na świecie	<p>Jedno z zagadnień w części „Zadania do rozwiązania” w konsekwencji wykreślenia z podstawy programowej kwestii: „podaje propozycje ograniczenia zjawiska głodu i niedożywienia na świecie”.</p>	

VII. Problemy gospodarcze współczesnego świata	5. Konsumpcjonizm i pracoholizm – wpływ na życie człowieka i więzi rodzinne	Usunięcie całego rozdziału w związku z wykreśleniem z podstawy programowej punktu: „ poddaje refleksji problem wpływu konsumpcjonizmu, pracoholizmu i presji gospodarczej związanej z maksymalizacją zysków na zdrowie i życie człowieka oraz jego więzi rodzinne ”. Modyfikacje także w częściach „Podsumowanie przed sprawdzianem” i „Sprawdź czy umiesz”.	
---	---	--	--